

דבר העורכות

בפתחה של שנת 2026, לאחר אירועים מטלטלים במהלך השנה החולפת ומול עתיד חסר ודאות, יוצא לאור הגיליון התשיעי של **קריאות ישראליות**. הגיליון, העשיר והמגוון בתכניו, מבקש לייצג את ניסיונותיה של הקהילה המחקרית המקומית להבין ולבאר סוגיות הקשורות לחברה הישראלית בתקופה דרמטית כל כך.

במדור **קריאות כיוון** מופיעות ארבע מסות בנושא "יצירה ואמנות בצל מלחמה". המסות בוחנות את הנושא מנקודות מבט דיסציפלינריות שונות: פילוסופיה (רות רונן), ספרות (מירי רוזובסקי), לימודי פרפורמנס (ארז מעין שלו) ותולדות האמנות (תמרה אברמוביץ'), ומתחומים שונים בשדה האמנות: מחקר, ביצוע ואוצרות.

מדור המאמרים עוסק בנושאים שונים; המאמר **בינו לבניה: תקשורת, תמיכה ובריאות נפשית במלחמת "חרבות ברזל"** (ליאת קוליק ואניטה זורצ'נסקי-בלולו), הוא היחיד העוסק במישרין במלחמת "חרבות ברזל". המחקר בוחן את הקשר בין בריאות הנפשית של בנות זוג של לוחמי מילואים לבין מידת התמיכה חברתית שהן מקבלות ואופי התקשורת עם בני זוגן. המאמר **פרקטיקות "כיסוי" בחוויות גוף של עורכות דין בישראל** (יונת שיפמן-אוחיון ודלית יסעור-בורוכוביץ) עוסק גם הוא בנשים ובוחן את האופן שבו מתעצבת סובייקטיביות גופנית בקרב עורכות דין הפועלות בזירה שנותנה גברית באופייה, על אף שיעורן הגבוה של נשים במקצוע. הסובייקטיביות של קבוצת שוליים בחברה עומדת גם במרכזו של המאמר **בין תיקון למימוש עצמי: נרטיבים מעמדיים של נשירה וחזרה לחברה** (רחל ענזילוי). המאמר עוסק בסיפורי חיים של גברים צעירים ממעמד נמוך ובינוני שנשרו בנעורם מבית הספר, ומטרתו לחלץ את המשמעות שמקבלת סטייה זו מהתסריט הנורמטיבי המשתנה בהתאם למיקומם האתנו-מעמדי של הנושאים. גם המאמר **צד אפל, צד מואר ופינקווש עירוני: עלייתו של המרחב הגאה בבאר שבע** (חן משגב, רני מנדלבאום ואורן יפתחאל) עוסק בקבוצות שוליות במרחב עירוני – הקהילה הגאה והקהילה הערבית-בדווית. הדגש במאמר הוא על מאבקן החברתי להכרה ועל השלכותיו מבחינת תהליך ה"פינקווינג" ברמה העירונית. ולבסוף המאמר **טנא ירוק עם פת במלח?! קריאה לאומית-פוליטית של השיר "האורח" מאת נעמי שמר** (שגיא זקוסקי) מציג קריאה טקסטואלית ומוזיקלית ביקורתית חדשה בשירה של נעמי שמר "האורח".

בניגוד לתפיסה הרווחת שרואה בו שיר ארץ־ישראלי תמים העוסק בהכנסת אורחים ובקליטת עלייה, מפרש המחבר את השיר כשיר מחאה שבו ביטאה שמר עמדות ימניות שזכו ליחס שלילי מצד רבים ממעריציה.

במדור **ביקורות ספרים** נידונים ארבעה ספרים חדשים העוסקים בחברה הישראלית. במדור **תערוכות** מארחת פרופ' תמר אלאור את האמן פרופ' אסי משולם ומשוחחת איתו על התערוכה "דעת נחש הקדמוני" המוצגת במשכן לאמנות עין חרוד. ולבסוף, במדור **שיחה עם חוקר** משוחח פרופ' גיא בן פורת עם פרופ' אודי זומר, מומחה לפוליטיקה אמריקאית מבית הספר למדע המדינה באוניברסיטת תל אביב. הנושא: "הפוליטיקה האתנית וניצחוננו של טראמפ – מה קרה בבחירות בארצות הברית?".

אנו מקווים שתמצאו בגיליון תמהיל ראוי בין ה"כאן והעכשיו" לבין נושאים שמן הסתם יישארו איתנו עוד שנים רבות.

העורכות,

תמר הרמן, עדנה לומסקי־פדר